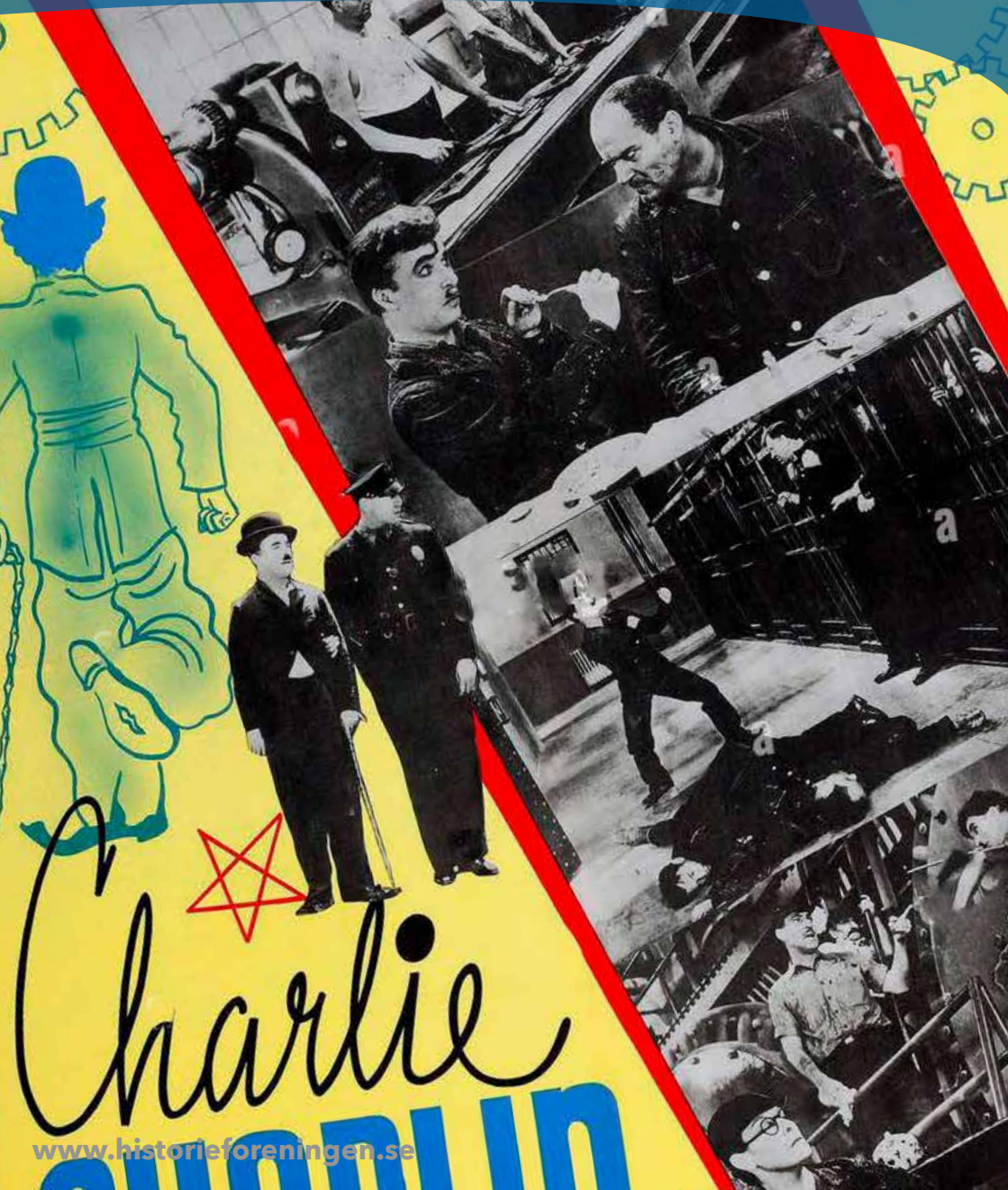

Strömstads Historieförening

Årgång 28 • Nummer 152 • Februari 2023

Charlie

www.historieforeningen.se

SHF inför 2023

Vi har lämnat ett år med mycket elände. Vi har förlorat vår käre medlem Ulf. Många medlemmar har drabbats av covid 19 och andra sjukdomar under året. Putins krig mot Ukraina har snart pågått i ett år, med förfärliga lidanden.

Skäms!

Vi kan bara hoppas att 2023 skall utvecklas till något bättre. SHF har i alla

fall försökt att planera för innehållsrika aktiviteter med spännande möten, vandringar och resor. Styrelsen är nöjd med att i dagens tidning kunna visa upp en agenda som är fylld för hela året (sid. 7). Om det nu inte dyker upp några nya otäckta virus...

Omslaget till detta nummer är en bioaffisch med Chaplins "Moderna tider" från 1936.

Filmen ansluter delvis till den berättelse som Harald Simonson har skrivit om när han jobbade på Original Odhner som sjuttonåring (sid.12-14). Dessutom skriver Åke Sundemar om

Om räknemaskiner och Original Odhner får vi veta mer om i detta nummer.

företagets historia som startade i Sankt Petersburg under Tsar-tiden! Håll också ögonen öppna på SVT:s Antikrundan som nu har börjat sin sändningsomgång. Då får vi – kanske – veta mer om Hilma Svedal guldvåg. Och andra fynd från Strömstads-trakten.

Och så påminner vi än en gång om februarimötet då vi skall få provsmaka Svenskesuppen från krigsåren.

Text: Åke Svanberg

SHF bjuder in till två studiecirklar.

Vår populära fotocirkel fortsätter med start den 16 februari.

Vi startar också upp med ”kom igång med släktforskning” den 2 februari. Båda studiecirkelarna hålls i vår lokal på museet med start klockan 18.00.

Nytryck.

Vi informerade i september-numret, att vår jubileums-

boks första upplaga om Strömstad var slutsåld och att vi planerade ett nytryck. Det utlovade priset visade sig att vi inte kunde garantera p.g.a. ökade omkostnader. Styrelsen har därför beslutat att skjuta på beslutet om en ny upplaga och får återkomma vid ett senare tillfälle.

Cafévårdar våren 2023

Öppet mellan 18.00 – 20.00

6 feb	Jimmy Blomqvist	073-5150018
13 feb	Valeria Linc	073-0427813
20 feb	Reidar Hilmersson	072-3189693
27 feb	Anki Rickenberg	070-2301760
6 mar	Sonia Svensson	070-2135220
13 mar	Håkan Särebörn	073-5675561
20 mar	Rolf Lindqvist	073-9639993
27 mar	Kent Almqvist	070-5587794
3 apr	Solveig Gerdin Ericson	0526-15968
10 apr	Stängt	
17 apr	Tage Ödlund	073-1433075
24 apr	Jimmy Blomqvist	073-5150018
1 maj	Valeria Linc	073-0427813
8 maj	Reidar Hilmersson	072-3189693
15 maj	Anki Rickenberg	070-2301760
22 maj	Sonia Svensson	070-2135220
29 maj	Stängt	

Glad sommar!!

Strömstads
Historieförening
nummer 152, årgång 28,
Februari 2023.
Södra Hamngatan 26
452 30 Strömstad

Redaktion

Rolf Lindqvist, Tage Ödlund,
Stefan Kihlberg, Åke Svanberg,
Åke Sundemar,

shf.red@historieforeningen.se
www.historieforeningen.se
www.facebook.com/
historieforeningen

Foto omslag: Bioaffisch,
”Moderna tider”

Tryck och produktion

Nordbloms Trycksaker AB
Hamburgsund, 0525-332 84

Papper 130 gr silk

Styrelsen

Ordförande
Rolf Lindqvist, 073-963 99 93
r.lindqvist@telia.com

Vice Ordförande
Åke Svanberg, 0705-933701
crosspoint@telia.com

Sekreterare

Maud Pelas, 073-918 31 81
maud.pelas@gmail.com

Kassör

Ingrid Sundemar, 0730-68 00 47
ingrid.sundemar@telia.com

Ledamöter

Stefan Kihlberg, Christina
Moosberg, Kristina Bengtsson,
Valeria Linc och Tage Ödlund
Suppleanter
Jimmy Blomqvist

Medlemsavgift

195 kr för år 2023 BG. 5371-5389

472 Medlemmar

Nya medlemmar

Andreas Lunder   Strömstad
Inger Eklund   Strömstad

Fakta om programmet

Antikrundan är ett TV-program som sedan 1989 sänds i Sveriges Television. Programmet är baserat på det brittiska originalformatet *Antiques Roadshow* från British Broadcasting Corporation (BBC).

I de svenska entimmeslånga programmen, som spelas in på olika platser i Sverige, värderar experter antikviteter i samtal med dessas ägare. I programmet blandas högt värderade föremål med sådana som bara har affektionsvärde. Föremålen beskrivs utförligt av experter och inte sällan får man höra hur objektets ägare beskriver föremålets historia. För att hålla spänningen uppe avslöjar experten sin värdering först i slutet av varje inslag.

Antikrundan leddes de tio första åren av Jesper Aspegren innan han tillträdde som verkställande direktör för Crafoord Auktioner och avgick då han ansåg sig jävig då han tillträtt som VD för auktionsföretaget.

Sedan 2001 är Anne Lundberg programledare.

Källa: Wikipedia

Antikrundan och Hilmas guldvåg

Antikrundan är ett av SVT:s mest populära program

I höstas gjorde man ett nedslag i Strömstad och en av många som sökt sig till inspelningen på Ska-gerack var SHF-medlemmen Gunnel Wounsch. Hon har släktband med Hilma Svedal och hade tagit med sig den guldvåg som Hilma använde under sitt liv som guldgrävare i Alaska.

Enligt SVT:s planer kommer Strömstads-inspelningen att sändas i TV tors-

Gunnel Wounsch, som har släktband med Hilma Svedal, har rest mycket i hennes fotspår i Yukon-distriktet i Alaska.

Det var den här guldvågen med vikter som Hilma använde i Alaska. Foto Gunnel Wounsch.

dagen den 16 februari. När detta skrivs vet vi inte om just Hilmas guldvåg kommer med bland de föremål som tas upp i sändningen. Men håll ögonen öppna, kanske får vi här veta mer om en bit spännande lokalhistoria. Programmet kommer dessutom att gå i SVT Play.

Text: Åke Svanberg

Rolf Lindqvist överlämnar 2022 års pris till Stefan Kihlberg.

Motivering för utmärkelsen "Årets SHF-are 2022"

Årets mottagare till 2022 års utmärkelse har under flera år hjälpt till med olika uppgifter inom föreningen. Såsom att dokumentera medlemsmöten, arbetat med vår tidning, att hålla vår Hemsida uppdaterad samt en viktigt post inom styrelsen är bara något av de arbeten som har utförts för föreningens bästa.

Genom sitt positiva och engagerande sätt har årets mottagare skapat en trivsamt miljö under våra träffar!

Många timmar av ideellt arbete ligger bakom för att detta skall uppnås.

Det har årets SHF-are gjort med den äran!!

Det är med glädje vi överlämnar utmärkelsen "Årets SHF-are 2022"
till

Stefan Kihlberg

Tack för ditt engagemang och stort grattis!

Strömstads Historieförening, december 2022.

Rolf Lindqvist – ordförande.

Julfika med musik

Månadsmötet i december bjöd på både fika och musik.

Efter kaffe, lussebullar, kakor och mandariner var det dags för kvällens musikquiz. Det var Sonia Svensson som tillsammans med vuxenorkestern hade sammanställt ett innehållsrikt musikkryss som vi närmare 70 deltagare fick fylla i efter bästa förmåga. Fin musik och en bred

blandning av frågor. T ex musik av Evert Taube (rätt svar blev "Äppelkriget"), Dan Andersson ("Träkol"), norsk folkmusik ("Troms"), regnbågens innersta färg (Violett"), månen på latin ("Luna") m.m.,m.m. Det gissades vilt bland borden och de om hade lyckats lösa hela krysset fick sedan en utslagsfråga: skriv ned den sammanlagda åldern på Vuxenorkesterns tolv medlemmar. En riktig luring men vinnare blev

Vuxenorkestern har en bred repertoar som de framförde i kvällens kluriga musikkryss.

Inga-Britt Lindqvist, som tippade nästa exakt rätt – 663 år mot rätt svar 666 år.

Vidare dags för vårt traditionella jullotteri med godispåsar och böcker till glada vinnare. En del hade riktig tur med sina olikfärgade lotter och knep både skumtomtar och bok.

Ordförande Rolf passade på att kalla fram "köksgänget" till podiet: Maud Pelas, Birgit Nilsson och familjen

”Köksgänget” Lahja Hartvigsson,
Gustaf Hartvigsson, Birgit Nilsson,
Maud Pelas och Jörgen Hartvigsson
avtackades med presentkort.

Hartvigsson (Lahja, Jörgen och Gustaf) avtackades med presentkort för synnerligen goda insatser under året för sitt arbete med matinköp, kaffekokning och (inte minst) städning av lokalen.

Rolf avslutade med önskan om en God Jul och ett Gott Nytt 2023 då vi ses till många spännande SHF-aktiviteter.

Text och foto: Åke Svanberg

Agenda 2023

- 11 januari **Kambodja**
Harald Simonson
- 1 februari **Svenskesuppe**
Lena Willig Nordblom
- 1 mars **Svante Söders liv**
Jan Nilsson
- 5 april **Arkitektpionjär i Strömstad**
Anne Brügge
- 3 maj **Olfborg Bullaren**
Ola Lindström
- 7 juni **Kaffe & Våffla**
Friluftsmuseet STD Tipspromenad
- 5 juli **Kaffe & Våffla**
Blomsholm Statarlängan
- 2 augusti **Greby Handelsplats**
Kristina Bengtsson
- 6 september **Från vattentunna till reningsverk**
Margareta Nordström
- 4 oktober **Fasansfulla utvandringen**
Mats Erasmie
- 1 november **Flykten till Sverige 1940-45**
Lars Hansson
- 6 december **Vuxenorkestern**
Sonia Svensson

Resa till Kambodja

Harald Simonson tog oss med till Kambodja som han och Gunnel besökte 2005.

När de två skall ut och resa blir det ingen charterresa utan de reser med rygg-säck och tar sig fram med lokala bussar, båtar, tåg och motorcyklar. Finns det inga fordon så går de ett stycke för att antingen köpa ett billigt logi eller köpslå med någon annan om att få åka med.

2005 reste de genom Kambodja. Där talar man Khmer. Landet är en tredjedel i storlek av Sveriges areal. De flesta är hinduer i Kambodja men det finns minoriteter med annan religion. Resan började med den världsberömda ruinstaden Angkor Wat. Harald visade bilder över palatset uppfört på 1100 talet.

Kambodjas historia är präglad av krig och regimer som kommit och gått. Harald visade på arv efter fransk

MC-taxi utnyttjades flitigt på rundresan förutom lastbilar, bussar och primitiva båtar.

okkupation. Minnesmärken som berörde var museum och minnesmärken efter Pol Pots hemska utrensningar under slutet av 1900 talet.

Harald har förmågan att krydda sina föredrag med många roliga kommentarer.

När Harald och Gunnel kom till en by som enda västerlänningar väckte de uppståndelse och möttes av skrattande barn.

Vi fick följa med längs Mekongfloden till Phom Pehn, en tvåmiljoners stad. Vi såg och iakttog fattigdomen men också enkelheten hos invånarnas liv som enligt Harald gjorde livet enkelt och lätt att resa i. Han betonade khmerernas hjälpsamhet och gästvänlighet.

Den inhemska befolkningen var ovan vid att möta människor från väst. Några skrattade glatt åt de komiska västerlänningarna.

Precis som tidigare är det lätt att lyssna till Haralds berättelse. Han kan ge liv åt sina minnen, dofter och känslor och man får en känsla av att man åker med.

Tack Harald!

*Text: [Sonia Svensson](#)
Foto: [Harald/Gunnel](#) och
[Stefan Kihlberg](#)*

AB Original Odhner: Startade i Tsar-Ryssland slutade i Strömstad

Tsar-Ryssland var under 1800-talet ett efterblivet bondesamhälle, som hade behov av tekniska entreprenörer för sin utveckling.

Många svenskar kände sig då kallade vid sidan om bröderna Ludvig och Alfred Nobel. Willgodt Odhner var ingenjör och uppfinnare, som år 1868 flyttade till Sankt Petersburg för en anställning hos Nobelver-

ken. Han flyttade senare vidare till kejsarliga tryckeriet, där sedlarna trycktes i pressar som konstruerats av honom. Han fick då en idé när han såg hur svårt arbetet var med beräkning av jordegendomar i det enorma tsarriket. Så han startade på fritiden en liten verkstad för tillverkning av arithmometrar. Arithmometern var den första mekaniska kalkylatorn som kunde lägga till

Detta var en av de första räknemaskinerna som Odhner tillverkade i Ryssland (med kyrilliska bokstäver).

WILLGODT ODHNER
Foto Tekniska museet

Willgodt Odhner skapade vid sin fabrik i Sankt Petersburg den nya räknemaskinen som blev en världsprodukt.

och subtrahera två siffror direkt och utföra långa

Efter flykten från revolutionen i Ryssland startades det nya aktiebolaget Original Odhner i Göteborg 1918.

multiplikationer och divisioner. Willgodt Odhner dog vid 60-års ålder år 1905 och där kunde historien slutat, men ledningen togs då över av sonen Alexander Odhner och svärsonen Karl Siewert.

Revolution

När den kommunistiska revolutionen sedan utbröt år 1917, så stoppades verksamheten i all hast och flyttades till det nybildade AB Original-Odhner i Göteborg. Med på flykten lyckades man få viktiga ritningar och maskiner, som kom väl till pass vid omstarten. Där var det med hjälp av släktingarna Sven och Erik Wingqvist - SKF:arna - som man fick fart på det nya bolaget. På våren 1920 flyttade man in i en nybyggd fabrik vid Gamlestadsvägen. 1942 övergick aktiemajoriteten i

bolaget till AB Åtvidabergs Industrier, sedermera Facit AB (1965).

Utökning till Strömstad

I oktober 1950 fördes diskussioner om att förlägga monteringen av additionsmaskiner till Strömstad i f.d. Pennfabriken i Myren. Verksamheten expanderade nu med utbyggnad och i början av 1960-talet tillverkades 90 000 maskiner av en personal om 375 personer.

Facit-Odhner blev en av världens största tillverkare och exportör av bokföringsmaskiner. Den 8 september 1964 lämnade den miljonte maskinen bandet i Göteborg. Vid ingången av 1970-talet var de mekaniska räknemaskinernas

epok till ända och de var inte längre ”En maskin att räkna med” enligt deras slogan. De konkurrerades ut när snabb, ljudlös och billig elektronik gjorde sitt intåg.

Nedgång

Nedgången tvingade Odhnerfabrikerna att 1972 tas över av Electroluxkoncernen och enligt en överenskommelse mellan staten och Electrolux skulle minst 880 arbetare hållas kvar i arbete vid f.d. Original-Odhners fabriker. Strömstadsfabriken drevs vidare som satellitfabrik till Electrolux i Motala fram till dess att all verksamhet upphörde den 31 augusti 1990.

Text: Åke Sundemar

Hit till Myren-området bedrev Original Odhner sin verksamhet som Strömstads största industriföretag.

Harald Simonson på Original Odhner

Året var 1966 och jag hade ännu inte fyllt sjutton år. Jag och en jämnårig kamrat hade under vinter kört ut timmer och massaved med häst. Jag sökte därefter arbete på Original Odhner i Myren, som ständigt sökte nytt folk.

Personalchefen var vänligheten själv. Jag fick arbete direkt och löfte om avancemang om jag blev företaget trogen. Det hade jag ingen tanke på utan min anställning skulle bli högst tillfällig. Det var för mig endast ett sätt att tjäna så pass att jag kunde betala

lite för mig hemma.

Jag bodde då som nu i Näsinge med 16 km till jobbet. En något äldre bekant, Ove Torstensson, bodde på andra sidan flygfältet och lovade att ta med mig till fabriken.

Jag placerades i "Fräsen" med stora gjutjärnsmaskiner. Där arbetade sedan sexton år en kvinna och en man som hälsade mig välkommen med orden; *"Jaså, en ongböjs tell. Här är det många som komme å gått. Du blir nock ente gammal här du heller."*

Mitt arbete bestod i att :

Moment 1. Ta en detalj (i detta fall en plåtbit 2x5 cm och en mm tjock) med vänster hand från en låda med 100 stycken.

Moment 2. Placera detaljen i en springa på den stora maskinen, där jag satt.

Moment 3. Dra i en spak med höger hand. Bzzz! Detaljen fördes in mot en slip-skiva och de vassa graderna på kanterna jämnades.

Moment 4. Ta detaljen med höger hand och lägga den i ett fack i en annan låda.

Moment 5. Ta en detalj med vänster hand...

Det var ackordsarbete med en grundtimpeng men

jag som minderårig hade bara 75 % av en vuxens lön. Någon gång kunde jag väl ”köra ihop at”, det vill säga komma över grundtimpenge och få några ören över per timma men det var sällan. Jag minns inte men jag tror att jag hade fyra kronor i timmen.

Avlöningskuvert

Torsdagar var det löningsdag. En man kom mitt under arbetet med avlöningskuvertet innehållande lönespecifikation och pengar i sedlar och mynt. Fredagar var extra många sjukskrivna. Det sades att bakrus var det egentliga tillståndet.

Prat om ackorden

Det fanns en personalmat-sal på Original Odhner, där anställda kunde köpa lunch till självkostnad. Samta-len runt borden rörde sig mestadels om arbetet, den usla lönen, den förbas-kade tidsstudiemannen och om arbetskamrater som jobbade för fort och därmed förstörde ackorden. Jag satte mig sedan vid eget bord med mina medhavda smörgåsar. Jag hade inte

Harald Simonson när han jobbade på Odhner i mitten av 1960-talet

råd att köpa lunchen. Tidsstudiemannen, rätt som det var så stod han där vid min sida med sitt tidtagarur och mätte hur många detaljer jag avverkade per tidsenhet. Det var ingen idé att arbeta saktare för att förbättra ackordet, det genomskådades. Monteringsbandet såg jag bara första dagen då jag visades runt.

Kanske var det trevligare där, trots allt.

Min äldre bror skogshuggaren och sjömannen Urban arbetade i samma byggnad några år senare. Räknemas-kinfabriken Odhner hade konverterat till Electrolux. Han satt vid bandet och sa sig trivas bra till att börja med. Han fick emellertid

nog efter tre månader och slutade till förmån för det fria livet i skogen.

Jag tror att vi började arbetsdagen klockan sju och hade en av matrasterna på 18 minuter. Bara en sådan sak! Det innebar att vi slutade dagen just 18 minuter över fyra, för att ge hela arbetstimmar.

Skrev nidvisa

Jag var rädd att hjärnan skulle förtvina om jag blev kvar för länge. Mellan hägg och syren sa jag upp mig och kvällen för sista arbetsdagen skrev jag en nidvisa. Jag minns ännu delar efter sextio år:

*Jag tänker på helvetet som en
enda stor fabrik,
En kopia av Odhner beman-
nad av lik.
Som skrivit kontrakt på tid
och evighet och
Längtar så dom ruttnar efter
frid och salighet.*

Det var första versen av åtta. Ingen poesi i den högre skolan precis, men det var ju inte meningen heller. Jag anslög den på

anslagstavlan på morgonen och ryktet om den spred sig snabbt. Många var där och skrattade. En av kvartsbasarna, sedemera känd strömstadsprofil, numera framliden, läste den och ryckte ner den. Detta hade jag förutsett. Jag satte upp en kopia, som fick sitta upp en hel timma.

Näst sista versen lyder :

*Arton över fyra är skär-
elden slut
Då trängs alla slavarna för
att komma ut
De stämplar sina hållkort och
springer fort som fa-n
Hoppas i bilarna och fräser
ut ur stan.*

Nåja, många cyklade och gick till jobbet också. Sista versen innehöll en avrådan från att söka anställning:

*”ty först dör hjärnan och
sedan dör du” och slutade
med orden :
”nej skaffa dig ett jobb som
är utombus
Långt från fabrikenas larm
och brus”*

Jag följde mitt eget råd och arbetade senare i livet inom bygg- och anläggning. Ganska självständigt, man fick använda hjärnan, omväxlande och utombus.

Tiden på Odhner var dock en nyttig erfarenhet, som jag absolut inte vill vara utan.

Text: Harald Simonson

PS:

Som framgår av texten var det nog vanligt att många monotona löpande band-jobb upplevdes kritiskt. Det var en del av det som vetenskapen kallar “Taylorism” och som vi berättar mer om här intill (Åke Svanberg). DS

Byggande av T-Ford blev ett genombrott för Taylorism och massproduktion vid löpande bandet.

Taylorism drev löpande bandet

Taylorism är beteckningen på ett system för specialisering av produktionsapparaten.

Det introducerades av den amerikanske ingenjören Fredrick Taylor i slutet av 1800-talet. De här tankarna använde Henry Ford när han startade massproduktion av den legendariska

T-Forden 1908. Standardiserade komponenter skulle monteras ihop i hög takt på ett löpande band.

Produktionen vid Fords anläggningar i Detroit ökade dramatiskt och kom slutligen upp i en ny T-Ford var 24:e sekund! Henry Ford lär ha sagt att ”ni kan få vilken färg ni vill bara den är svart”. Sant är

att alla T-Fordar var svarta eftersom man använde snabbtorkande asfaltlack.

Kostnaderna för att tillverka bilarna pressades också enormt. Priset på en T-Ford

sjönk från 950 dollar 1908 till 250 dollar 1927. Det var nu som Ford satte USA (och världen) på hjul.

Inte minst i Sovjetunionen hyllade man Taylorismen. Lenin kallade det en ”kombination av rysk revolution och amerikansk effektivitet”.

Kritik

Men forskningen har också riktat stark kritik mot Taylorism som kan utsätta de anställda för skadlig stress och vantrivsel. Det är bl a detta som Charlie Chaplin tar upp i sin legendariska film ”Moderna tider” från 1936. Den lille luffaren klarar inte av den hårda takten som skruvdragare vid bandet och löper amok i fabriken.

Text: Åke Svanberg

Bygdepoeten Svante Söders liv

På träffen onsdag 1 mars, som också är årsmöte, får vi veta mer om Svante Söders liv i Bullaren.

Det är SHF:s Janne Nilsson som berättar om den svårt handikappade men ändå mycket mångsidige person. Svante Söder föddes 1876, bara nio månader gammal drabbades han av polio med helt förtvinade ben. Han bars omkring av sin mor men fick sedan en

Svante Söder (1887 – 1976) ligger begravd på Naverstads kyrkogård tillsammans med sonen Karl.

Det är Janne Nilsson i Bullaren som kommer att berätta om Svante Söder.

kärra på vilken han kunde förflytta sig. Han lyckades försörja sig som skomakare, konstruerade egna radioapparater och byggde trots handikappet en egen liten stuga.

Han blev känd i bygden med alla de dikter han skrev varav flera hundra finns nedtecknade. Trots alla vedermödor fick han ett långt liv och dog vid 89 års ålder.

Text: Åke Svanberg

Arkitektpionjär i Strömstad

Ingrid Wallberg (1896-1965) var en arkitektpionjär, kallas ibland ”hon som tog funkis till Sverige”.

Tillsammans med sin dåvarande man Albert Lilienberg, stadsingenjör i Göteborg, var hon med och utformade Strömstads stadsplan på 1910-talet. Efter parets skilsmässa återtog Ingrid sitt flicknamn Wallberg, for till Paris och fick arbete hos arkitektlegenden Le Corbusier. Hon återvände till Göteborg och startade där ett eget arkitektkontor.

Författaren Anne Brügge har forskat i Ingrid spännande livsgärning. Många bostadsområden i funkisstil och olika monument har ritats av Ingrid

Ingrid Wallberg var framstående arkitekt och har bl a gjort avtryck i Strömstad.

Wallberg och på mötet i april berättar Anne Brügge mer om denna mångsidiga kvinna.

Text: Åke Svanberg

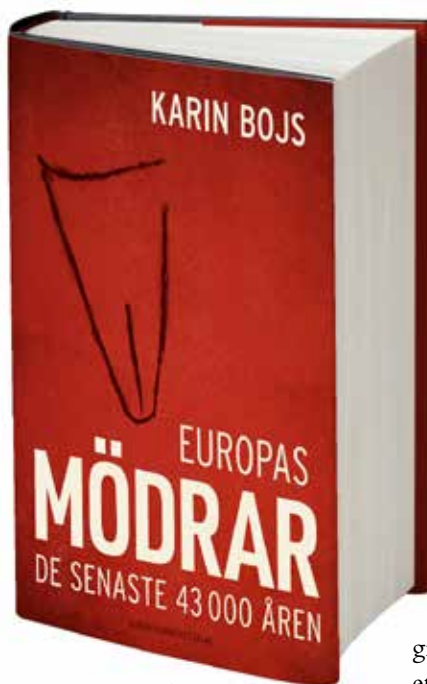

Författaren Anne Brügge

Europas mödrar - de senaste 43 000 åren.

Vetenskapsjournalisten Karin Bojs har under senare år utkommit med böcker om DNA-forskning ur ett historiskt perspektiv. Nu är hon aktuell med Europas mödrar: de senaste 43 000 åren. 2015 vann hon Augustpriset för bästa fackbok med *Min europeiska familj: de senaste 54 000 åren*, och 2016 skrev hon *Svenskarna och deras fäder: de senaste 11 000 åren tillsammans med DNA-släktforskaren Peter Sjölund*. Genom DNA-forskningen kan vi få svar på omtvistade arkeologiska frågor. Den enskilda släktforskaren kan också följa sin egen släkts vandringsmönster bortom kyrkböckernas tidsålder.

I boken om Europas mödrar tar Karin Bojs utgångspunkt i mitokondrie-DNA (MtDNA) och morslinjen i historien. Den kan spåras ca 200 000 år tillbaka i

*Europas mödrar:
de senaste 43 000 åren
av Karin Bojs, 2022
Albert Bonniers förlag*

tiden och vi får följa med i den evolutionära berättelsen från vår äldsta gemensamma anmoder och fram till historisk tid. I boken utgår Karin Bojs speciellt från fynd och kvarlevor efter kvinnor och hon tar upp olika typer av frågeställningar som

DNA-forskningen kan ge en fingervisning om. Vad kan vi till exempel säga om sådant som patrilineära förhållanden och jämställdhet mellan könen i det förflutna? På vilka sätt kan DNA-analyser upplysa oss om hur olika folkgrupper har mötts och blandat sig med varandra?

Precis som i de andra böckerna om DNA är upplägget i Europas mödrar mycket pedagogiskt. Karin Bojs lyfter på ett lättfattligt sätt fram ett ämne som ofta är ganska svårt att greppa. Hon är också mycket källkritisk i sina framställningar och refererar genomgående till olika sakkunniga i sina texter. Hennes böcker ger verkligen läsaren ”kött på benen” och fördjupade kunskaper om vår förhistoria.

Lise-Lotte Arnäs
Bibliotekarie i Tanums
kommun

KALLELSE & DAGORDNING

Strömstads Historieförening
ÅRSMÖTE 2023

Onsdag 1 mars - Folkets Hus - Strömstad - Kl. 19.00

- 1 *Mötets öppnande*
- 2 *Val av ordförande för mötet*
- 3 *Val av sekreterare för mötet*
- 4 *Årsmötets stadgeenliga utlysning samt dagordningens godkännande.*
- 5 *Val av två justeringsmän att jämte ordförande justera protokollet*
- 6 *Verksamhetsberättelse för verksamhetsåret*
- 7 *Förvaltningsberättelse för räkenskapsåret*
- 8 *Revisionsberättelse*
- 9 *Ansvarsfrihet för styrelsen*
- 10 *Inkomna motioner*
- 11 *Styrelsens budgetförslag*
- 12 *Fastställande av medlemsavgift*
- 13 *Val av för tiden till och med nästa ordinarie årsmöte*
  - *föreningens tillika styrelsens ordförande*
  - *ledamöter i styrelsen*
  - *Val av två suppleanter*
  - *revisorer*
  - *valberedning*
- 14 *Övriga på föredragningslistan upptagna ärenden*
- 15 *Avslutning av årsmötet.*

Välkomna önskar styrelsen!

Kommande möten

MÅNADSMÖTE

NORSKA SKOLBARN FICK SVENSKESUPPE

Onsdag 1 februari.
Folkets Hus kl. 19.00
Föreläsare: Lena Willig Nordblom

ÅRSMÖTE

SVANTE SÖDERS LIV I BULLAREN.

Onsdag 1 mars
Folkets Hus kl. 19.00
Föreläsare Jan Nilsson.

MÅNADSMÖTE

ARKITEKTPIONJÄR I STRÖMSTAD.

Onsdag 5 april
Folkets Hus kl. 19.00
Föreläsare Anne Brügge

MÅNADSMÖTE

VANDRING VID OLFSBORG BULLAREN.

Onsdag 3 maj.
Samling STD museum kl. 17.45
Samkörning.

MÅNADSMÖTE

KAFFE & VÅFFLA

Onsdag 7 juni klockan 19.00
Friluftsmuseet Strömstad

MÅNADSMÖTE

KAFFE & VÅFFLA

Onsdag 5 juli klockan 19.00
Statarlängan Blomsholm

Vi sponsrar Strömstads Historieförening

